

THE STUDY OF ROMANIAN, A NECESSITY FOR FOREIGN STUDENTS**STUDIAREA LIMBII ROMÂNE, O NECESITATE PENTRU STUDENȚII STRĂINI****Mirel ANGHEL**

Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, București,
Disciplina de Limbi Moderne,
Bd. Eroii Sanitari, nr. 8
mirel.anghel@yahoo.com

Marinela Doina NISTEA

Universitatea Tehnică de Construcții București
Departamentul de Limbi Străine și Comunicare,
Bd. Lacul Tei, nr. 122-124
ddmarilena@yahoo.com

Abstract

In Romania there is a true tradition of teaching Romanian to foreign students who come to our country to study medicine. In their academic teaching work, Romanian language teachers have developed various teaching materials and effective strategies that enabled them to form generations of good doctors, mainly from the Arab countries. Integrating the medical vocabulary into a broader linguistic context was one of the successful strategies used in teaching Romanian in our universities.

Rezumat

În România există o adevărată tradiție a predării limbii române studenților străini care vin aici să studieze medicina. În activitatea lor didactică, profesorii de limba română din mediul universitar au elaborat diverse materiale didactice și strategii eficiente prin care au putut forma generații de medici buni proveniți în special din țările arabe. Integrarea vocabularului medical într-un context lingvistic mai larg a fost una dintre strategiile de succes folosite în activitatea didactică din universitățile noastre.

Key words: *Romanian language, tradition, medical vocabulary*

Cuvinte cheie: *limba română, tradiție, vocabular medical*

I. Introducere

Tot mai mulți studenți străini se arată interesați de perspectiva studiilor universitare în România. În domeniul medical, România a devenit o adevărată atracție, în special pentru studenții arabi, israelieni, dar și pentru cei americani, europeni sau chiar asiatici. Posibilitatea ce li se oferă, aceea de a studia în limba engleză sau franceză, în unele universități românești, reprezintă un aspect esențial care îi atrage spre țara noastră. Indiferent de limba în care studiază aici, studenții străini sunt nevoiți să învețe limba română ca limbă străină la universitățile alese de ei.

Comunicarea lor cu cadrele didactice, cu ceilalți studenți români, cu pacienții și personalul medical din spitale este foarte mult îngreunată de necunoașterea limbii române, scris și vorbit. Cei care întâmpină dificultăți însemnate sunt studenții asiatici, însă tinerii care provin din familii în care un părinte este român nu au probleme mari în asimilarea limbii noastre. Indiferent dacă ei studiază la o facultate de medicină, la o facultate cu profil filologic sau tehnic, studenții străini au nevoie de

o bună cunoaștere a gramaticii și vocabularului limbii române. Gramatica limbii române le poate pune numeroase probleme acestor studenți, ei fiind nevoiți să deprindă reguli gramaticale cu o dificultate sporită, așa cum sunt cele legate de diateza pasivă, modul conjunctiv prezent și perfect, modul supin, viitorul anterior, viitorul popular etc.

Organizarea fiecărei lecții de limba română pentru studenții începători va ține cont de necesitatea comunicării lor eficiente atât cu oamenii pe care îi întâlnesc zilnic în mediul universitar respectiv, cât și cu societatea în ansamblul ei. În special acum, într-o perioadă în care asimilarea imigranților de origine arabă sau nord-africană este o provocare tot mai mare pentru Europa, problema comunicării eficiente și a asimilării lor de o societate diferită de cea arabă devine tot mai presantă pentru noi toți. Astfel, nu numai din perspectivă universitară, ci și din perspectivă social-culturală, în cadrul lecțiilor pot fi abordate următoarele teme:

- *Cuvinte și expresii uzuale, formule de salut, de mulțumire, de adresare.*
- *Sa facem cunoștință*
- *Familia mea. Grade de rudenie.*
- *Casa mea: obiecte din locuință, descrierea locuinței.*
- *Pe stradă, în oraș. Cum cerem indicații, cum ajungem la o adresă.*
- *Mijloace de transport.*
- *Țara mea.*
- *La restaurant. Mâncăruri și alimente.*
- *La doctor și la farmacie.*
- *În vacanță. La hotel.*
- *La bancă.*
- *La facultate.*
- *La spital. Personalul medical. Organizarea unui spital.*
- *Sarbători importante în România și în țara mea.*
- *La noul meu loc de muncă.*
- *Reguli de bună conduită în societate.*
- *Cum să îi înțelegem pe ceilalți.*

Aceste unități de învățare sunt asimilate foarte bine la nivel lexical atunci când se fac conexiuni între România și țara de origine a fiecărui student, punându-se în evidență asemănările și deosebirile dintre cele două culturi. Multiculturalitatea și acceptarea diversității sunt teme care trebuie abordate și asupra cărora trebuie să se insiste. Numeroase lecții pot fi completate de exerciții cu dialoguri situaționale, toate exersate sub forma unor sarcini atribuite studenților, pe echipe. Iată un exemplu util în această privință:

Exercițiu – Dialog situațional

• *Alcătuiești un dialog între farmacist și client în care să folosești următoarele cuvinte, indiferent de forma lor: rețetă, afecțiune, doză, medic de familie, efecte adverse, masă, a administra, injecție, complicații, vindecare.*

Profesorul va oferi drept exemplu un dialog scurt pe o temă similară pentru a ilustra cât mai bine cerința exercițiului și pentru a-i încuraja pe studenți să fie creativi. Scopul exemplificării este de a arăta că termenii respectivi nu trebuie integrați în mod mecanic în dialogul construit de ei.

Un alt tip de exercițiu care poate fi folosit în predarea limbii române corelează conținutul gramatical al lecției cu cel lexical. De exemplu, dacă în cadrul unei lecții este abordată tema *În vacanță*, ea poate fi combinată cu predarea modului indicativ, timpul viitor (forma *voi + infinitivul scurt al verbului de conjugat* sau forma *o să + infinitivul scurt al verbului de conjugat*).

Exercițiul 1 – Vacanța mea

Descrieți la timpul viitor vacanța pe care o veți petrece vara următoare. Folosiți și următoarele cuvinte: mare, munte, tren, mașină, cort, rezervare, timp, prieteni, peisaj, soare, a se relaxa, pensiune, priveliște, bilet.

Exercițiul 2 – Treceți verbele din paranteze la timpul viitor:

1. Eu (a călători) cu avionul spre casă.
2. Noi (a începe) un nou curs la facultate.
3. Toți colegii noștri (a face) o disecție la examenul practic.
4. Familia mea (a pleca) în Egipt în vacanță și (a vedea) toate obiectivele turistice importante din această țară minunată.
5. Sunt sigur că tu (a promova) acest examen dificil.

În mod similar, o lecție cu tema *Familia mea* poate fi completată bine cu predarea formelor pronominale posesive. În funcție de specificul fiecărei teme tratate în cadrul lecțiilor, profesorul își poate configura programa analitică astfel încât să existe o legătură naturală între lexic și gramatică. Alte exemple concludente în acest sens sunt următoarele asocieri:

- *Pe stradă, în oraș. Prepoziții și locuțiuni prepoziționale urmate de substantive în genitiv (HEDEȘAN, 2008, 86).*
- *La doctor și la farmacie. Numeralul cardinal. Formele articulate și nearticulate ale substantivului. Modul imperativ.*
- *În vacanță și la hotel. Modul participiu. Pronumele personal de politețe. Perfectul compus. Numeralul cardinal. Expresii verbale impersonale.*
- *La noul meu loc de muncă. Sufixele adjectivale. Articolul demonstrativ. Structuri verbale impersonale, exprimarea politeții.*

II. Predarea limbii române medicale

Îmbogățirea vocabularului specific medical, alături de învățarea principalelor reguli gramaticale sunt obiective pe care profesorii de limba română și le fixează încă de la începutul fiecărui an universitar. Pe parcurs, provocările întâlnite sunt numeroase, depășirea lor eficientă ținând și de modul în care studenții străini sosiți în România știu să se acomodeze cu societatea noastră în ansamblul ei.

Un bun exemplu de activitate practică ce poate fi aplicată în cazul studenților medici este cea care presupune folosirea unor sufixe specific adjectivale. Ele ajută la descrierea corpului uman și oferă un sprijin important străinilor care vor să asimileze cât mai bine limba română și să înțeleagă particularitățile ei. Un bun exemplu de exercițiu este cel care urmează. Această activitate este începută prin indicarea unor substantive referitoare la corpul uman sau substantive legate de medicină și științele conexe:

Exercițiu – Sufixe adjectivale

Folosiți următoarele sufixe pentru a găsi un adjectiv, pornind de la substantivele date în tabelul de mai jos.

Sufixe: *-ic, -ar, -al, -os, -il, -an, -bil.*

Substantiv	Adjectiv
Os	Osos ¹
Intestin	Intestinal / Enteric
Bilă	Biliar
Chimie	Chimic
Patologie	Patologic
Urină	Urinar
Salivă	Salivar
Nas	Nazal
Limbă	Lingual
Dinte	Dentar
Celulă	Celular
Medicament	Medicamentos
Farmacie	Farmaceutic
Terapie	Terapeutic
Ganglion	Ganglionar
Comă	Comatos
Febră	Febril
Faringe	Faringian
Laringe	Laringian
Operație	Operabil
Vindecare	Vindecabil

În activitatea didactică desfășurată la Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, București, întâmpinăm adesea situații neprevăzute, inedite, care ne ajută să găsim soluții pentru problemele întâmpinate de studenții străini în efortul de învățare a limbii române. Datorită lor, cadrele didactice care predau limba română în mediul universitar medical pot să elaboreze materiale didactice utile cu ajutorul cărora să poată veni în întâmpinarea generațiilor următoare de studenți cu exerciții din ce în ce mai bune, care să aibă un pronunțat caracter aplicativ. În transmiterea informațiilor necesare este important ca exercițiile să fie concepute în mod creativ, dar să aibă și aplicabilitate imediată în viața de zi cu zi a studenților, atât în mediul universitar, cât și în societate (BRANIȘTE, 2013, 425). Următorul tip de exercițiu se remarcă tocmai prin această caracteristică:

Exercițiu – Organe, afecțiuni și intervenții

Combinați cuvintele din coloana A cu sufixele din coloana B pentru a obține un termen medical care face referire la afecțiuni sau intervenții chirurgicale². Unele sufixe pot fi folosite de mai multe ori.

A (Substantiv)	B (Sufix)
1. Apendice	A. – ită
2. Colon	B. – centeză
3. Trahee	C. – megalie
4. Splină	D. – oscopie
5. Tendon	E. – ectomie
6. Torace	F. – otomie

¹ Uneori, acest sufix este generalizat de către studenți și se obțin forme nereperabile în limba română: *ficătos, *creieros etc.

² Rezolvarea exercițiului, o soluție posibilă la fiecare termen indicat: apendicită, colonoscopie, traheotomie, splenectomie, tendinită, toracotomie.

Dat fiind faptul ca scrisul cu diacritice reprezintă o particularitate a limbii române, studenților străini care o studiază la nivel începător nu li se va cere să folosească, în mod obligatoriu, încă din primul an, toate semnele diacritice. Un astfel de *compromis* este necesar în primele etape, scopul lui fiind de a-i ajuta pe studenții străini să înțeleagă treptat particularitățile limbii române. La dificultățile de început întâmpinate de ei se adaugă și alternanțele consonantice și vocalice care se produc în cursul conjugării verbelor, la trecerea substantivelor de la singular la plural sau care sunt aduse de schimbarea formei adjectivelor în funcție de genul și numărul substantivului pe care îl determină. Iată câteva exemple edificatoare:

Adj. *frumos* → *frumoasă*
nervos → *nervoasă*
perplex → *perplecși*
ortodox → *ortodocși*
negru → *neagră*

Subst. *carte* → *cărți*
masă → *mese*
măr → *mere*
mască → *mășți*
floare → *flori*

Vb. *sufăr* → *suferi*; *să citesc* → *să citească*; *să cresc* → *să crească*; *să vând* → *să vinzi*

Predarea vocabularului medical în limba română se poate face și prin exerciții specifice cu ajutorul cărora studenții asimilează mult mai ușor terminologia din acest domeniu. Printre exercițiile care pot fi făcute se numără cele care necesită completarea unei propoziții cu termenii care lipsesc (cuvintele sunt date de către profesor), exercițiile care implică asocierea unor cuvinte medicale cu descrierea lor (sau definițiile acestora) sau exerciții în care studenților le este dată o reprezentare grafică cu diferite părți ale corpului uman. Acestea pot fi diversificate, simplificate sau îngreunate, în funcție de nivelul grupei de studenți cu care se lucrează. Pentru a evita monotonia, se pot face și jocuri de cuvinte de tip rebus sau anagrame. Exercițiile care implică imagini ce trebuie denumite cu partea sau părțile corespunzătoare ale corpului uman sunt indicate în special studenților cu un nivel mediu sau avansat de cunoaștere a limbii române. Acest tip de exercițiu se poate simplifica prin menționarea unor litere din cuvintele care trebuie descoperite.

Achiziția vocabularului specific medical trebuie corelată cu celelalte materii. Altfel, dacă profesorul de limba română nu va ține cont de temele tratate și la celelalte materii, informația pe care studenții străini trebuie să o memoreze va fi prea multă, din domenii disparate, iar rezultatele nu vor fi cele dorite. Ulterior, inclusiv în etapa clinică a studiilor medicale, profesorul de limba română poate aborda mai cu seamă exerciții de tip conversațional și unele care implică termeni, structuri sau expresii informale care să îi ajute să aibă o comunicare eficientă cu pacienții. Câteva dintre prescurtările folosite în actele medicale (rețetă, bilet de trimitere, bilet de externare, buletin de analize etc.) trebuie cunoscute în această etapă clinică a studiilor medicale. Câteva exemple (LACHOWICZ, 1974, 242-243) sunt următoarele:

Prescurtare	Origine	Semnificație
p.o.	per os	pe gură, cale de administrare orală
omn. hor.	omni hora	la fiecare oră
pil.	pilula	pilulă, pastilă
b.i.d.	bis in die	de două ori pe zi
inf.	infusum	infuzie
s.o.s.	si opus sit	dacă este necesar
liq.	liquor	lichid; fluid
a.c.	ante cibos	înainte de masă
p.r.n.	pro re nata	de câte ori este necesar
pulv.	pulvis	sub formă de pulbere

non. rep.	non repetatur	a nu se repeta
omn. noct.	omni nocte	în fiecare noapte
quotid.	quotide	în fiecare zi
ad.	ad	până la
ss.	semis	jumătate
ung.	unguentum	unguent
no.	numero	număr

III. Concluzie

Predarea limbii române, în special predarea vocabularului medical, reprezintă o activitate didactică dinamică, dat fiind faptul că tot mai mulți studenți străini aleg România pentru această etapă importantă a vieții lor. Putem spune că în România s-a creat o adevărată tradiție pentru studenții străini de a veni și de a-și urma vocația aici și chiar de a rămâne în țara noastră să profeseze. Nu putem spune că există o metodă standard prin care ei să asimileze cât mai bine vocabularul limbii române și regulile ei gramaticale. Succesul este dat de un cumul de factori, dar și de priceperea cadrului didactic care alcătuiește materialele didactice folosite la seminar. El trebuie să se plieze pe nevoile studenților și să identifice la timp strategiile necesare unei activități eficiente la clasă.

Bibliografie

- BRANIȘTE, Ludmila, *Communicational Approach in Teaching Romanian as a Foreign Language in Romanian Higher Education System, Proceedings of the European Integration: Between Tradition and Modernity*, Book series: *European Integration Between Tradition and Modernity*, Târgu-Mureș, Editura Universității „Petru Maior”, vol. V, 2013, pp. 424-430.
- BRÂNCUȘ, Grigore, IONESCU, Adriana, SARAMANDU, Manuela, *Limba română. Manual pentru studenții străini*, Editura Universității din București, 2013.
- DOROBĂȚ, Ana, FOTEA, Mircea, *Româna de bază. Manual pentru studenții străini, vol. II*, Iași, Editura Institutul European, 2000.
- LACHOWITZ, Donald, John, *Using Medical English*, Vietnam, University of Saigon, 1974.
- POP, Liana, *Româna cu sau fără profesor*, Cluj, Editura Echinox, 1991.

Resurse online

- MOLDOVAN, Victoria, POP, Liana, URICARU, Lucia, *Nivel prag pentru învățarea limbii române ca limbă străină* (ediție online), Strasbourg, Consiliul de cooperări culturale, 2001.
- http://www.ilr.ro/wp-content/uploads/nivel_prag.pdf – accesat la 4.05.2016

www.vorbitiromaneste.ro/download/manual/Manual%20de%20initiere%20in%20limba%20romana%20si%20de%20orientare%20culturala%20pentru%20straini.pdf - accesat la 4.05.2016